

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 20.5.2008
KOM(2008) 319 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie

1. Všetci stredozemskí partneri Európskej únie majú s Európou blízke historické a kultúrne spojenie. Euro-stredozemské partnerstvo predstavuje nástroj, vďaka ktorému je možné riešiť mnohé strategické otázky v regióne týkajúce sa bezpečnosti, ochrany životného prostredia, správy morských zdrojov, hospodárskych vzťahov prostredníctvom obchodu s tovarom, službami a investíciami, dodávky energií (krajiny výroby a tranzitu), dopravy, migračných tokov (pôvodných a tranzitných), zblížovania právnych poriadkov, kultúrnej a náboženskej rôznorodosti a vzájomného porozumenia. Je však potrebné, aby sme sa opätovne zamysleli nad zásadným významom Stredozemia pre Európu, dôležitosťou vzájomných väzieb, hĺbkou našich kultúrnych a historických vzťahov a naliehavosťou spoločných strategických problémov, ktorým čelíme, a aby sme týmto otázkam pripísali väčšiu politickú váhu.
2. Európska rada na svojom zasadnutí 13. a 14. marca 2008 schválila základnú myšlienku Únie pre Stredozemie a vyzvala Komisiu, aby predložila návrhy, v ktorých budú stanovené podmienky pre fungovanie iniciatívy s názvom „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“.
3. Komisia uskutočnila analýzu výsledkov dosiahnutých v rámci Barcelonského procesu a jeho príspevku k dialógu, mieru, stabilite a prosperite v tomto regióne, ktoré sú spoločným prínosom pre EÚ a jej najbližších partnerov. Takisto boli zohľadnené nedostatky a ťažkosti vyplývajúce z tohto procesu mnohostrannej spolupráce, ktorý EÚ uskutočňuje od roku 1995. Toto oznámenie zohľadňuje uvedené faktory a predkladá návrhy Komisie na ďalší rozvoj iniciatívy s názvom „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“.
4. Komisia rokovala so všetkými zúčastnenými partnermi v Európskej únii a Stredozemí, aby tak získala jasnejšiu predstavu o ich prioritách a o tom, ako čo najlepšie vniesť do tohto procesu nový politický a praktický impulz.

Viac ako desať rokov euro-stredozemskej spolupráce

5. Stredozemský región je pre Európsku úniu z politického a hospodárskeho hľadiska oblasťou so zásadným strategickým významom. Barcelonský proces bol hlavným nástrojom euro-stredozemských vzťahov od roku 1995. Ako partnerstvo 39 vlád a viac ako 700 miliónov ľudí poskytuje rámec pre trvalý záväzok a rozvoj.
6. Barcelonský proces je jediným fórom, v rámci ktorého sa medzi všetkými stredozemskými partnermi uskutočňuje výmena stanovísk a konštruktívny dialóg. Politický dialóg sa stal pravidelným bodom na programe stretnutí euro-stredozemských ministrov a vyšších úradníkov. Tento proces je pevným záväzkom spočívajúcim v budovaní regionálnej stability a demokracie, ktoré sú dosiahnuteľné prostredníctvom regionálnej spolupráce a integrácie, a jeho cieľom je, aby sa táto zhoda využila pri realizácii politických a socio-ekonomických reforiem a modernizácie. Pretrvávanie konfliktu na Blízkom východe však bolo výzvou pre

toto partnerstvo a priviedlo ho až na hranicu jeho schopností zachovať dialóg medzi všetkými partnermi.

7. Partnerstvo takisto slúžilo ako nástroj, pomocou ktorého sa monitorovali snahy o posilnenie demokracie a politickej plurality prostredníctvom širšej účasti na politickom živote a aj naďalej sa prostredníctvom neho podporuje presadzovanie všetkých ľudských práv a slobôd. Snahy o dosiahnutie pokroku a reforiem, a takisto aj rozhodnejšej účasti na procese posilňovania správy vecí verejných a participatívnej demokracie však komplikovali svetové a regionálne udalosti.
8. Veľmi pozitívnym javom posledného desaťročia je spôsob, akým dialógy s rôznymi politickými a hospodárskymi subjektmi (občianskou spoločnosťou, vrátane organizácií žien a médií) získavali kľúčové postavenie v tomto procese.
9. Rozličné dohody o spolupráci a programy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy prispievajú k budovaniu kapacít v dotknutých krajinách a predstavujú dôležitý nástroj rozvoja ľudského kapitálu, pričom zároveň podporujú kultúrne a spoločenské hodnoty v regióne. Nadácia Anny Lindhovej pre dialóg medzi kultúrami je jedinečnou inštitúciou financovanou všetkými partnermi. Odráža spoločný záväzok budovať dialóg a podporovať vzájomné porozumenie v otázkach kultúry a uznáva zásadný význam medzikultúrneho dialógu pre podporu mierového spolunažívania.
10. Európska únia je naďalej hlavným partnerom stredozemských krajín v obchode s tovarom a službami. Významný pokrok bol dosiahnutý v súvislosti s cieľom vybudovať euro-stredozemskú zónu voľného obchodu do roku 2010. Rozširujúci sa voľný obchod s EÚ priaznivo pôsobil na export a investície, zatiaľ čo služby a v menšej miere poľnohospodárstvo (predstavujúce dve tretiny HDP) sa začleňujú do euro-stredozemskej zóny voľného obchodu až teraz. Pomalý, ale istý pokrok bol zaznamenaný v oblasti regionálnej hospodárskej integrácie „juh – juh“, ktorá zostáva pod úrovňou potenciálneho rastu. K zlepšeniam došlo v oblasti makroekonomickej stability, inflácia sa za posledných 10 rokov podstatne znížila a ukazovatele ľudského rozvoja svedčia o zlepšení zdravotných podmienok a celkovej dĺžky života.
11. Zároveň však zostáva pravdou, že pokiaľ chcú stredozemskí partneri EÚ ťažiť z potenciálnych výhod globalizácie a voľného obchodu s EÚ, ako aj regionálnej integrácie, bude potrebné uskutočniť ďalšie a rýchlejšie reformy. Hospodárske reformy, rozširujúci sa voľný obchod priemyselných výrobkov s EÚ a zlepšovanie hospodárskej správy nepostačovali na prilákanie domácich a zahraničných investícií potrebných na zvýšenie životnej úrovne v regióne. Rast bol dobrý, ale nie dostačujúci. Reformy boli povzbudivé, ale nezodpovedali pôvodným očakávaniam. Voľný obchod s EÚ priaznivo pôsobil na export a investície. Kombinácia účinkov týchto nedostatkov viedla k procesu, ktorý bol pomalší ako sa predpokladalo. V dôsledku nedostatočného rastu a pretrvávajúcej populačnej expanzie sa rozdiel v prosperite medzi EÚ a väčšinou stredozemských krajín zväčšil a ku skutočnej hospodárskej konvergencii nedošlo. Vzorec spočívajúci v kombinácii „obchod + investície + spolupráca“ ostáva rovnako aktuálny, ako v roku 1995. Hoci má EÚ viacej možností na podporu obchodu, investícií a regionálnej spolupráce, pre krajiny v tomto regióne ostáva najnaliehavejšou požiadavka, aby sa týchto možností chopili a začlenili ich do svojich domácich hospodárskych politík.

12. Celkovo je možné zhrnúť, že hoci partnerstvo prinieslo silnú podporu viacstranných a dvojstranných vzťahov, teraz si vyžaduje kvalitatívnu a kvantitatívnu zmenu, ktorá by oživila investície a vytváranie pracovných miest a optimalizovala využitie ľudských zdrojov.
13. Ak sa má partnerstvo stať nástrojom na mnohostrannú podporu spoločne schválených stratégií spolupráce v oblastiach politiky, bezpečnosti, hospodárstva, sociálnych otázok, vzdelávania a kultúry, je potrebné odstrániť mnohé nedostatky. Ústredná úloha Stredozemia musí byť v politickom zmysle znova zahrnutá do politického programu všetkých účastníkov. Pocit chýbajúcej spoluzodpovednosti stredozemských partnerov vyvoláva obavy na oboch stranách. Problémovou oblasťou je aj nedostatočná inštitucionálna rovnováha medzi EÚ na jednej strane a stredozemskými partnermi na druhej. Ďalším nedostatkom Barcelonského procesu bolo jeho slabé zviditeľnenie a skutočnosť, že občania majú dojem, že sa nevynakladá dostatočné úsilie na riešenie ich každodenných problémov a reálnych potrieb. Aby sa ciele Barcelonskej deklarácie stali realitou, je teraz potrebná väčšia angažovanosť a nové katalyzátory.

Rozsah a hlavné ciele

14. Úlohou novej iniciatívy je zlepšenie mnohostranných vzťahov, zvýšenie spoluzodpovednosti za proces a jeho zviditeľnenie v očiach občanov. Nastal čas dať Barcelonskému procesu nový podnet.
15. Táto iniciatíva by mala stavať na úspešných prvkoch súčasného Barcelonského procesu a posilniť ich. Barcelonská deklarácia, jej ciele a oblasti spolupráce teda ostávajú v platnosti a jej „tri kapitoly spolupráce“ (politický dialóg, hospodárska spolupráca a voľný obchod, ako aj medziludský, sociálny a kultúrny dialóg) budú naďalej nosným pilierom euro-stredozemských vzťahov. Päťročný pracovný program prijatý barcelonským samitom v roku 2005 (vrátane štvrtej kapitoly o spolupráci v oblasti „migrácie, sociálnej integrácie, spravodlivosti a bezpečnosti“ predstavenej v tejto etape), ročný pracovný program pre rok 2008 prijatý ministrami zahraničných vecí v Lisabone v novembri 2007 a závery stretnutí ministrov jednotlivých odvetví ostávajú platné.
16. Na základe vyjadrení väčšiny členských štátov EÚ a stredozemských partnerov sa Komisia domnieva, že súčasná štruktúra Barcelonského procesu predovšetkým stretnutia euro-stredozemských vyšších úradníkov a stretnutia expertov by sa mali zachovať a pokiaľ možno posilniť. Politické a hospodárske dialógy sú hlavnou črtou mnohostrannej dimenzie euro-stredozemských vzťahov a malo by sa v nich pokračovať.
17. Iniciatíva „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ bude mnohostranným partnerstvom a zameria sa na regionálne a nadnárodné projekty, čím by mala zvýšiť potenciál regionálnej integrácie a súdržnosti. Bude zahŕňať všetky členské štáty EÚ a Európsku komisiu, spolu s ostatnými členmi a pozorovateľmi Barcelonského procesu (Mauritánia, Maroko, Alžírsko, Tunisko, Líbya, Egypt, Jordánsko, Palestínska samospráva, Izrael, Libanon, Sýria, Turecko a Albánsko) a ostatné pobrežné krajiny Stredozemia (Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Čierna hora a Monako).

18. Tento proces bude doplnením dvojstranných vzťahov EÚ s uvedenými krajinami, ktoré budú pokračovať na základe existujúcich politických rámcov, ako napríklad Európskej susedskej politiky a v prípade Mauritánie rámca pre africkú, karibskú a tichomorskú spoluprácu. Rovnako bude dopĺňať regionálny rozmer politiky EÚ v oblasti rozšírenia, ktorá zahŕňa prístupové rokovania a predvstupový proces. Bude nadväzovať aj na stratégiu EÚ – Afrika a dopĺňať ju.
19. Táto nová iniciatíva dá Barcelonskému procesu mimoriadne potrebný nový impulz aspoň týmito tromi zásadnými spôsobmi:
- posunie vzťahy medzi Európskou úniou a jej stredozemskými partnermi na vyššiu politickú rovinu,
 - podnieti väčšiu spoluzodpovednosť v našich mnohostranných vzťahoch a
 - prostredníctvom ďalších regionálnych a subregionálnych projektov relevantných pre občanov v regióne umožní väčšiu konkrétnosť a viditeľnosť týchto vzťahov.

Všetky formy tohto procesu budú za rovnakých podmienok prístupné pre všetkých účastníkov.

Nová rovina pre vzťahy

20. Jasným signálom o úmysle posunúť vzťahy na novú rovinu bude navrhované rozhodnutie o organizovaní samitu hláv vlád raz za dva roky. Na prvom samite, ktorý sa má uskutočniť 13. júla 2008 počas nadchádzajúceho francúzskeho predsedníctva, by sa malo prijať formálne rozhodnutie o začatí iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ a stanoviť jej štruktúra, fungovanie a hlavné ciele. V záveroch zo samitu by malo byť zahrnuté aj politické vyhlásenie a prípadne stručný zoznam konkrétnych regionálnych projektov, ktoré sa majú začať realizovať. Závery by mali byť prijaté na základe konsenzu.
21. Rovnaký formát bude zachovaný aj pri nasledujúcich samitoch, ktoré tiež prijímú politické vyhlásenie, schvália všeobecný dvojročný pracovný program pre iniciatívu „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ a viacero konkrétnych regionálnych projektov. Medzi samitmi sa uskutočnia zasadnutia ministrov zahraničných vecí, ktoré zhodnotia pokrok pri plnení záverov samitu a pripravujú nasledujúce samity.
22. Samity by sa v zásade mali konať striedavo v členských štátoch EÚ a v stredozemských partnerských krajinách. Krajiny, ktoré sú hosťiteľmi samitu alebo ministerského stretnutia v rámci iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“, by mali pozvať všetky krajiny zúčastnené na iniciatíve.
23. Euro-stredozemské parlamentné zhromaždenie (EMPA) sa vyprofilovalo ako parlamentný rozmer Barcelonského procesu, ktorý poskytuje rámec pre diskusiu, otvorený dialóg a slobodnú výmenu názorov. EMPA dáva partnerstvu podnety a prijíma uznesenia a odporúčania. Úloha Euro-stredozemského parlamentného zhromaždenia bude spočívať v legitímnej parlamentnej reprezentácii „Únie pre Stredozemie“. Komisia výrazne podporuje posilňovanie postavenia EMPA vo vzťahoch so stredozemskými partnermi.

Posilnenie spoluzodpovednosti

24. Počas konzultácií a rozhovorov vedených Komisiou sa ukázalo, že všetky krajiny sa zhodnú na potrebe budovať silnejšie partnerstvo, ktoré by sa malo dosiahnuť prostredníctvom posilnenia spoluzodpovednosti za rôzne procesy. Dva návrhy získali všeobecnú podporu: zriadenie spolupredsedníctva a vytvorenie spoločného sekretariátu.

Spolupredsedníctvo

25. Vytvorenie spolupredsedníctva zvýši a zlepši rovnováhu a spoločnú zodpovednosť za našu spoluprácu. Spolupredsedomia budú stáť na čele partnerstva ako celku. Jeden spolupredseda bude z EÚ a druhý zo stredozemskej partnerskej krajiny.
26. Vytvorenie spolupredsedníctva musí byť na strane EÚ zlučiteľné s ustanoveniami o vonkajšom zastupovaní Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Počas prvého samitu bude ako spolupredsedníctvo v mene Európskej únie vystupovať rotujúce predsedníctvo EÚ. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy bude spolupredsedníctvo v mene EÚ vykonávané predsedom Európskej rady a predsedom Komisie (na úrovni hláv štátov a predsedov vlád) a vysokým predstaviteľom / podpredsedom Komisie, na úrovni ministrov zahraničných vecí.
27. Vzhľadom na zložité prostredie v regióne, sa na voľbu spolupredsedu zo stredozemských partnerských krajín bude vyžadovať konsenzus. Spolupredsedajúca krajina by mala byť zvolená na obdobie dvoch rokov a mala by mať možnosť stať sa hosťiteľskou krajinou samitu iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“.

Riadenie inštitúcií a sekretariát

28. Ďalším kľúčovým nástrojom pre posilňovanie spoluzodpovednosti a podporu vyrovnaného partnerstva bude zdokonalený systém riadenia inštitúcií a vytvorenie nového sekretariátu. Iniciatíva „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ by mala byť výrazne zameraná na projekty, aby sa stala viditeľnejšou a relevantnejšou.
29. Zdokonalené riadenie inštitúcií: posilnené, vyrovnané a zlepšené riadenie bude dosiahnuté vytvorením výboru osobitne menovaných zástupcov zo všetkých členských krajín, stredozemských partnerov a Komisie. Budú predstavovať tzv. „stály spoločný výbor“ so sídlom v Bruseli, ktorý bude pozostávať zo stálych predstaviteľov z príslušných misií v Bruseli.
30. Stály spoločný výbor:
- by bol riadený zástupcami spolupredsedníctiev,
 - by pripravoval stretnutia vyšších úradníkov a zasadnutia euro-stredozemského výboru, a zabezpečoval by riadne uskutočňovanie nadväzujúcich opatrení,
 - by asistoval spolupredsedníctvam pri príprave samitov a stretnutí ministrov zahraničných vecí a tematických ministerských stretnutí,

- môže tiež pôsobiť ako mechanizmus umožňujúci rýchlu reakciu, ak by došlo k vzniku krízovej situácie v regióne, ktorá si vyžaduje konzultácie s euro-stredoziemskými partnermi,
 - členstvo a spolupredsedníctvo stáleho výboru bude rovnaké ako pri stretnutiach vyšších úradníkov / euro-stredoziemského výboru,
 - vytvorenie stáleho euro-stredoziemského výboru, ktorý by sa pravidelne stretával, by mohlo viesť k menej častým stretnutiam vyšších úradníkov / euro-stredoziemského výboru.
31. Sekretariát: vzhľadom na rozdiely v názoroch Komisia usúdila, že sekretariát iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ by mal mať za úlohu predkladanie návrhov na spoločné iniciatívy, o ktorých by mali rozhodovať politické orgány, a mal by zabezpečovať potrebné opatrenia, ktoré nadväzujú na rozhodnutia prijaté hlavami štátov alebo predsedami vlád v súvislosti s projektmi.
32. Sekretariát by mohol mať oddelenú právnu subjektivitu s autonómnym postavením. Podrobné podmienky fungovania budú predložené na schválenie ministrom zahraničných vecí euro-stredoziemských krajín v novembri 2008.
- Úlohy: sekretariát by mal zhromažďovať projektové iniciatívy (z rôznych zdrojov, ako napríklad zo stretnutí ministrov rôznych odvetví, celoštátnych a miestnych orgánov, regionálnych zoskupení, súkromného sektora, občianskej spoločnosti), preskúmať ich a navrhovať projekty euro-stredoziemskému výboru, ktorý bude rozhodovať o ich prijatí. Po prijatí budú projekty predložené prostredníctvom konferencií ministrov zahraničných vecí na schválenie samitu. V prípade schválenia dá samit sekretariátu pokyny na uskutočnenie potrebných nadväzujúcich opatrení súvisiacich podporou projektov a vyhľadávaním partnerov pre ich uskutočnenie. Partneri, ktorí prejavia záujem, budú poskytovať finančné prostriedky a realizovať projekty v závislosti od každého individuálneho prípadu a podľa vlastných postupov. Sekretariát bude podávať správy výboru Euro-stredoziemského partnerstva, čiže EUROMED-u.
 - Zloženie: sekretariát bude tvorený úradníkmi vyslanými z krajín zúčastnených na procese. Cieľom je dosiahnuť dostatočne zvýšenú mieru zapojenia stredoziemských partnerov a posilniť tak spoluzodpovednosť a účasť. Generálny tajomník a jeho zástupca budú zvolení na základe konsenzu tak, aby jeden z nich vzišiel z jednej partnerskej strany a aby druhá funkcia bola obsadená druhou partnerskou stranou. Generálny tajomník vymenuje zamestnancov sekretariátu na základe znalostí a pri zohľadnení zásady zemepisnej rovnováhy. Organizácia sekretariátu a jeho personálne zloženie budú schválené euro-stredoziemským výborom.
 - Finančné zdroje: vyslaní úradníci budú financovaní svojimi úradmi. Náklady na chod sekretariátu (pomocný personál, vybavenie, atď.) budú rovným dielom pokrývať partneri z EÚ a Stredozemia.
 - O sídle sekretariátu sa rozhodne konsenzom. Hostiteľská krajina poskytne priestory bezplatne.

Projekty

33. Projektová stránka by mala byť jadrom iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“. Programy vyvíjané v rámci tejto iniciatívy by mali mať silný potenciál podporiť regionálnu súdržnosť a hospodársku integráciu a rozvíjať spojenia v oblasti infraštruktúry. Malo by ísť o projekty viditeľné a relevantné pre občanov regiónu.
34. Pri výberovom procese sa bude zohľadňovať:
- regionálny, subregionálny a nadnárodný charakter navrhovaných projektov, vrátane možnosti spolupráce medzi niekoľkými krajinami,
 - veľkosť, relevantnosť a atraktívnosť projektov pre všetkých partnerov,
 - schopnosť projektov podporiť vyvážený a udržateľný rozvoj, regionálnu integráciu, súdržnosť a spojenia,
 - finančná uskutočniteľnosť projektov, vrátane maximalizácie financovania a účasti súkromného sektora a
 - rozpracovanosť projektov, alebo do akej miery sú pripravené na to, aby sa v krátkom čase realizovali.
35. Niekoľko návrhov projektov, ktoré zodpovedajú potrebám regiónu a spĺňajú vyššie uvedené kritériá by malo byť pripravených na preskúmanie samitom plánovaným na 13. júla 2008. Komisia identifikovala štyri takéto projekty, ktoré sú podľa nej vysoko relevantné v súvislosti s podporou rastu, zamestnanosti, vyššej regionálnej súdržnosti a udržateľnosti pre Stredozemie. Tieto projekty sú uvedené v prílohe I k tomuto oznámeniu a predkladajú sa partnerom na posúdenie.
36. Priority určené v regionálnom indikatívnom programe platia naďalej a akýkoľvek prípadný finančný príspevok zo strany ES na nové regionálne projekty v prílohe I nebude poskytnutý na úkor existujúcich prostriedkov z dvojstrannej spolupráce pridelených na základe nástroja európskeho susedstva a partnerstva alebo nástroja predvstupovej pomoci (alebo v prípade Mauritánie na základe Európskeho rozvojového fondu).

Financovanie

37. Európska únia a jej členské štáty poskytujú v stredozemskom regióne už v súčasnosti značnú finančnú podporu (pre podrobnejšie informácie pozri prílohu II). Aby iniciatíva „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ priniesla existujúcemu rámcu spolupráce pridanú hodnotu, mala by byť koncipovaná tak, aby najmä prostredníctvom regionálnych projektov mobilizovala dodatočné finančné prostriedky pre región. Jej pridaná hodnota bude do veľkej miery závisieť od schopnosti prilákať ďalšie finančné zdroje pre regionálne projekty.
38. Hoci nie je možné, aby boli prostriedky EÚ vyčlenené vopred, určité projekty, ktoré zodpovedajú cieľom regionálnych programov EÚ, môžu byť zohľadnené na účely finančnej podpory. Pri poskytovaní finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ sa budú naďalej uplatňovať bežné výberové a procedurálne pravidlá.
39. Komisia sa domnieva, že dodatočné finančné prostriedky pre regionálne projekty a aktivity, by sa mali získať najmä z týchto zdrojov:

- účasť súkromného sektora,
- dvojstranná spolupráca členských štátov EÚ,
- príspevky stredoziemských partnerov,
- medzinárodné finančné inštitúcie, regionálne banky a iné dvojstranné zdroje,
- nástroj pre euro-stredoziemské investície a partnerstvo (FEMIP) vytvorený v roku 2002 na posilnenie rozvoja súkromného sektora v stredoziemskom regióne a následné uľahčenie vyššieho hospodárskeho rastu. FEMIP tvorili pôžičky z EIB, zdroje z rozpočtu EÚ na poskytnutie technickej pomoci, rizikový kapitál a bonifikácia úrokov. Nástroj bol v roku 2005 po preskúmaní posilnený,
- nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) (v súčasnosti je na obdobie rokov 2007 – 2010 plánovaných približne 50 miliónov EUR ročne), investičný nástroj európskej susedskej politiky, nástroj cezhraničnej spolupráce v rámci ENPI, ako aj iné nástroje pre krajiny zúčastnené na iniciatíve.

Závery a ďalšie kroky

40. Komisia vyzýva Európsku radu, aby na svojom stretnutí v júni 2008 prerokovala a schválila návrhy obsiahnuté v tomto oznámení. Tieto návrhy sa tak budú môcť stať dohodnutou pozíciou EÚ, ktorá bude predložená na úvodnom zasadnutí iniciatívy „Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie“ plánovanom na 13. júl 2008 v Paríži. Komisia plne zapojí do prebiehajúcich diskusií o tejto novej iniciatíve Európsky parlament a Euro-stredoziemské parlamentné zhromaždenie (EMPA).

* * *

PRÍLOHA I

NÁVRHY PROJEKTOV

Barcelonský proces: Únia pre Stredozemie

Príklady iniciatív

Komisia predkladá štyri príklady iniciatív, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v oznámení. Sú to len orientačné, nie výlučné príklady, sú možné aj iné návrhy iniciatív. Tieto príklady sú v súlade s potrebou zabezpečiť posilnenú spoluprácu na regionálnej i subregionálnej úrovni, majú potenciál napomôcť regionálnu integráciu, sú inkluzívne a nediskriminačné. Nadväzujú na a dopĺňajú širokú škálu aktivít a programov, ktoré Komisia uskutočňuje na regionálnej i bilaterálnej úrovni v rámci Euro-stredozemského partnerstva. Všetky projekty okrem jedného (civilná ochrana) obsahujú silný potenciál aktivizovať financovanie z rozličných medzinárodných finančných inštitúcií, stimulovať vytváranie verejno-súkromných partnerstiev a pritiahnúť investície zo súkromného sektora.

Námorné diaľnice. Jednou z identifikovaných priorít partnerstva EUROMED je sektor dopravy. Koncept námorných diaľnic vyplynul v rámci partnerstva EUROMED ako kombinácia integrovaných služieb dopravy tovaru na významných dopravných osiach, ktorých súčasťou je námorná doprava, pričom jeho cieľom je zabezpečiť čo najväčšiu plynulosť obchodovania v Stredozemí. Prostredníctvom iniciatívy Barcelonského procesu: Únie pre Stredozemie bude možné očakávať zrýchlenie procesu, uľahčenie mobilizácie aktérov a finančných prostriedkov, ako aj začatie rozvoja ďalších osí/prepojení/prístavov/trhov. V tomto kontexte je nutné podporovať pracovné skupiny partnerstva EUROMED v oblasti dopravy zaoberajúce sa námornými diaľnicami a infraštruktúrami, aby mohli pracovať na identifikácii prioritných prístavov. Po uskutočnení výberu bude potrebné zmobilizovať finančné prostriedky na ich realizáciu (vnútroštátne, multilaterálne a súkromné zdroje doplnené o prostriedky Spoločenstva, najmä prostriedky Investičného nástroja európskej susedskej politiky). Prepojenie diaľnice v oblasti arabského Magrebu (AMA). **Výstavba diaľnice v oblasti arabského Magrebu (AMA)** je jednou z najdôležitejších iniciatív Zväzu arabského Magrebu (UMA) v oblasti infraštruktúry. Jej pomocou sa medzi piatimi členskými krajinami UMA (Mauritánia, Maroko, Alžírsko, Tunisko a Líbya) zriadi oblasť regionálnej hospodárskej integrácie. Vo výstavbe diaľnice na vnútroštátnej úrovni už výrazne pokročili tri z týchto krajín (Maroko, Alžírsko, Tunisko). Ukončenie tohto diela a jeho obohatenie o celý rozsah a význam, ktorý mu prináleží, závisí od rozhodnutia týchto troch krajín prepojiť svoje príslušné siete na už stanovenej trase. Cieľ výstavby týchto medzinárodných tepien, t. j. zlepšenie obehu tovaru a osôb, však nebude možné dosiahnuť, ak sa výstavba nedoplní o vládne opatrenia o voľnom obchode a odstránení rôznych necolných prekážok, ktoré ho obmedzujú. Možnosť uvedenia režimu koncesií by mohla zaujímať prevažne súkromný sektor.

Zníženie znečistenia životného prostredia v Stredozemí a jeho riadne spravovanie. Neudržateľný rozvoj čoraz viac vplýva na kvalitu životného prostredia v Stredozemí. Ministri životného prostredia partnerstva EUROMED sa v roku 2006 dohodli na uvedení iniciatívy Horizont 2020 a v tomto ohľade prijali harmonogram na obdobie rokov 2007 – 2013. Hlavným cieľom tohto programu je zrýchlenie prebiehajúcich iniciatív na zníženie znečistenia v Stredozemí. Bude pozostávať z troch hlavných častí: podpory implementácie iniciatívy Horizont 2020 a podpory riadneho spravovania životného prostredia, podpory investícií určených na zníženie znečistenia a zriadenia spoločného stredozemského informačného systému o životnom prostredí (SEIS). V rámci Európskeho nástroja susedstva a partnerstva (ENPI) sa pripravuje alebo implementuje niekoľko regionálnych a bilaterálnych programov, ktoré priamo prispievajú k splneniu cieľov týkajúcich sa zníženia znečistenia v Stredozemí. V tomto kontexte je pridaná hodnota Barcelonského procesu: Únie pre Stredozemie dvojnásobná: po prvé sa posilní politický rozmer znižovania znečistenia v Stredozemí; po druhé sa zjednoduší mobilizácia investícií určených na znižovanie znečistenia a projekty zamerané na budovanie kapacít.

Civilná ochrana. Na európskej úrovni bol v roku 2001 vytvorený mechanizmus Spoločenstva (Monitorovacie a informačné centrum – MIC), ktorého úlohou bolo posilniť spoluprácu v rámci pomocných zásahov civilnej ochrany. Utuženie tohto typu spolupráce v stredozemskej oblasti je dôležité predovšetkým z dôvodu jej vystavenia vážnym rizikám živelných pohrôm a ich nárastu, ovplyvnených prevažne klimatickými zmenami. Osobitný rozmer tejto otázky predstavuje námorná bezpečnosť a úloha Európskej námornej bezpečnostnej agentúry (EMSA). Na regionálnej úrovni je cieľom programu EUROMED na predchádzanie katastrofám, prípravu a reakciu na ne (PRRD) prehĺbenie znalostí o vystavení katastrofám a rozvoj schopností reakcie v oblasti, posilnenie opatrení na predchádzanie existujúcim rizikám na medzinárodnej, vnútroštátnej a miestnej úrovni, ako aj zlepšenie schopností reakcie príslušných aktérov. Cieľom tohto programu je teda posilnenie spolupráce medzi kľúčovými aktérmi civilnej ochrany a postupné zblížovanie partnerských stredozemských krajín a MIC. V rámci tohto programu sa budú činnosti vykonávať v úzkej spolupráci s európskym mechanizmom na posilnenie civilnej ochrany, pričom sa bude dohliadať na dosiahnutie synergie s činnosťami Komisie, Rady Európy a OSN. Ide teda o opatrenie na politické posilnenie partnerstva EUROMED, ktoré má skutočnú regionálnu pridanú hodnotu, reprezentuje istý politický náhľad viditeľný pre všetkých občanov, a ktoré je prípadne nositeľom subregionálnej integrácie. Nový politický impulz Barcelonského procesu: Únie pre Stredozemie bude mať na tento program podstatný vplyv, prípadne pritiahne dodatočné finančné prostriedky.

Plán pre odvetvie slnečnej energie v Stredozemí. V roku 2007 ministri zodpovední za energetické odvetvia partnerstva EUROMED opätovne potvrdili všeobecné ciele spolupráce, menovite prehĺbenie integrácie trhov s energiami a podporu udržateľného rozvoja vrátane slnečnej energie. Rozvoj a realizácia plánu pre odvetvie slnečnej energie v Stredozemí je nutné ponímať v tomto duchu. Aktívna podpora využívania slnečnej energie v tejto oblasti je v záujme všetkých zainteresovaných strán. EÚ je na špičke vo vývine technológií, ktoré súvisia so slnečnou energiou, a má záujem ďalej ich rozvíjať. Predpokladá sa, že časom bude EÚ dovážať elektrickú energiu slnečného pôvodu. Spomínaným plánom sa v prvom rade musí zabezpečiť mobilizácia politických orgánov na najvyššej úrovni, multilaterálnych a finančných inštitúcií v rámci regionálnej konferencie. Európska komisia by mohla prispieť k príprave plánu a ponúknuť rámec na udržanie potrebného dialógu o politike v energetickom odvetví a stratégiách v sektore na jednej strane, pričom na druhej strane zabezpečí následné činnosti vyplývajúce z realizácie plánu. Túto činnosť by bolo možné vykonávať v spolupráci so sekretariátom Barcelonského procesu: Únie pre Stredozemie, napríklad využitím prostriedkov projektu technickej podpory MED-EMIP¹. Rovnako je možné naplánovať ďalšie aktivity.

¹ „Projekt integrácie trhu s energiami EÚ a Stredozemia“ sa začal realizovať v roku 2008 z prostriedkov programu MEDA.

PRÍLOHA II

Finančná podpora EÚ Barcelonskému procesu

V rokoch 2000 až 2006 Európske spoločenstvo podporovalo Barcelonský proces prostredníctvom rozpočtovej položky MEDA. Od roku 2007 sa podpora poskytovala v rámci nástroja európskeho susedstva (ENPI), rozpočtovej položky pre barcelonské krajiny.

V rokoch **2000 až 2006** Komisia vyčlenila pre osem partnerských krajín* Barcelonského procesu v rámci programov dvojstrannej a regionálnej spolupráce **4,6 miliárd EUR** na dvojstrannú spoluprácu a regionálne programy. V roku **2007** Komisia vyčlenila pre desať partnerských krajín** v rámci ENPI **1,3 miliardy EUR**.

Finančná pomoc v rokoch 2000 až 2007 dosiahla celkovú výšku 5,9 miliardy EUR.

Podrobnejšie informácie podľa krajín:

Závazky v mil. EUR

	2000–2006 v rámci MEDA	2007 v rámci ENPI
Dvojstranná spolupráca		
Alžírsko	339	57
Západný breh Jordánu a Gaza	522	453
Egypt	593	137
Jordánsko	331	62
Libanon	133	50
Maroko	980	190
Sýria	180	20
Tunisko	518	103
Izrael	0	2
Líbya	0	2
Celková dvojstranná spolupráca	3 595	1 076
Regionálna spolupráca	1 052	178
CELKOM	4 647	1 254

* Alžírsko, západný breh Jordánu a Gaza, Egypt, Jordánsko, Libanon, Maroko, Sýria, Tunisko.

** Izrael a Líbya sú príjemcami dvojstrannej pomoci od roku 2007.

Granty z verejnej rozvojovej dvojstrannej pomoci stredozemským krajinám – záväzky – v mil. dolárov

Rok	Príjemca	Francúzsko	Taliano	Nemecko	Holandsko	Svédsko	Španielsko	Spojené kráľovstvo	Výbor pre rozvoj, pomoc EÚ	
2004	Alžírsko	172,4	2,8	4,5	0,1	0,6	5,4		188,2	
	Egypt	127,1	16,5	76,4	8,9	4,6	2,3	5,6	265,3	
	Jordánsko	5,9	0,6	50,4	0,5	1,2	2,3	4,7	70,5	
	Libanon	51,2	4,8	13,1	0,2	0,9	3,3	0,3	77,8	
	Libya									
	Maroko	258,4	4,6	71,9	5,4	0,1	106,1	0,1	460,6	
	Palestínske územia	33,4	10,3	46,4	16,5	33,9	20,7	29,5	238,9	
	Sýria	23,1	6,6	21,1	4,2	0,0	0,7	0,1	60,0	
	Tunisko	96,1	23,7	19,0	0,6	0,3	6,8		150,5	
		CELKOVĽO STREDOZEMIE	767,5	69,8	302,7	36,3	41,6	147,5	40,2	1 511,6
2005	Alžírsko	234,3	5,5	17,1	0,1	2,2	4,2		275,8	
	Egypt	124,6	7,7	60,7	38,7	0,5	3,7	2,1	256,3	
	Jordánsko	5,1	1,2	22,0	0,6	0,3	3,2	6,1	41,2	
	Libanon	56,0	1,9	1,4	0,1	0,4	2,5	0,6	65,2	
	Libya	2,5	8,8	0,2	0,2		0,1		12,3	
	Maroko	245,5	3,6	2,2	0,4	2,4	50,0	23,5	327,6	
	Palestínske územia	19,4	13,1	63,4	28,0	51,6	24,8	0,2	258,3	
	Sýria	30,7	1,3	19,4	2,2	2,3	1,1		61,0	
	Tunisko	95,9	22,0	15,6	0,5	0,7	5,1		143,6	
		CELKOVĽO STREDOZEMIE	813,9	65,3	202,1	70,6	60,4	94,7	32,3	1 441,3
2006	Alžírsko	171,8	7,1	5,2	0,1	0,6	46,9		245,3	
	Egypt	130,6	6,9	89,3	41,9	1,7	4,4		287,1	
	Jordánsko	4,8	1,0	41,7	0,1	0,1	14,4	0,9	67,7	
	Libanon	75,7	45,5	45,9	13,3	9,4	15,1	6,9	9,5	
	Libya	2,4	2,7	3,9			0,0			
	Maroko	240,9	7,0	80,0	0,1		73,3	35,1	416,4	
	Palestínske územia	47,3	6,5	82,4	38,6	52,3	39,2		351,9	
	Sýria	29,0	9,1	39,1		0,1	2,6		82,9	
	Tunisko	105,3	24,4	24,4		0,9	6,0		166,3	
		CELKOVĽO STREDOZEMIE	807,8	110,1	411,8		94,2	65,1	201,8	42,9

Podpora palestínskeho obyvateľstva

Obyvateľom Palestíny je poskytovaná finančná pomoc nielen z rozpočtových položiek MEDA a ENPI, ale aj z iných položiek, napríklad z položiek pre mierový proces, UNRWA (poskytovanie sociálnych služieb pre 4,5 milióna utečencov), ECHO (humanitárna pomoc) ako aj z položky pre potravinovú pomoc a potravinovú bezpečnosť.

V rokoch **2000 až 2007** bola z týchto položiek uvoľnená suma vo výške **2,4 miliardy EUR**, čo predstavuje ročne v priemere 300 miliónov EUR.

Finančné podpora palestínskeho obyvateľstva sa za posledné roky v dôsledku rastúcich potrieb a meniacej sa politickej situácie výrazne zvýšila.

Zatiaľ čo v rokoch 2000 až 2004 dosahovala priemerná ročná podpora zo strany ES výšku 245 miliónov EUR, v roku 2005 to bolo 280 miliónov EUR, v roku 2006 340 miliónov EUR a v roku 2007 550 miliónov EUR. Rovnako významnými prispievateľmi sú členské štáty, ktoré v roku 2005 prispeli sumou 315 miliónov EUR, v roku 2006 sumou 385 miliónov EUR a v roku 2007 sumou 405 miliónov EUR.

Podpora EÚ pre palestínske obyvateľstvo tak v roku 2007 dosiahla celkovú výšku 955 miliónov EUR (725 miliónov EUR v roku 2006 a 595 miliónov EUR v roku 2005).